

พฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี Behaviors Toward Pre-Retirement Preparation of Employees in Municipalities in Udonthani Province

สจี้ กุลธวัชวงศ์¹, นภาพเขตต์ พลยะเรศ²
รุจิรา พลแพงขวา³, เกียรติพร จันโสภาส⁴
พรรทิภา ชินภา⁵, อาวุธ วงศ์สว่าง⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี การวิจัยเรื่องนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ประชากรได้แก่ พนักงานของเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 372 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านทรัพย์สินเงินทอง โดยส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นในด้านทรัพย์สินเงินทองอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.07$) 2) เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านสถานภาพ ด้านระดับการศึกษา ด้านรายได้ต่อเดือน และด้านจำนวนบุตรที่ต้องรับผิดชอบ พบว่า ในรายด้านทุกด้านและโดยภาพรวม โดยทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD ซึ่งในทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ พฤติกรรมการเตรียมตัว, การเกษียณอายุการทำงาน

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the behaviors toward pre-retirement preparation of employees in municipalities in Udonthani province. (2) to compare personal factor that has affect to the behaviors toward pre-retirement preparation of employees in municipalities in Udonthani province.

The research was conducted by survey research methodology, using questionnaire has been used the employees in municipalities in Udonthani province. The purposive sampling was 372 people. The research instrument was a questionnaire. The analysis methods were percentage, means, standard deviation, t-test, f-test and LSD.

¹⁻⁶ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ วิทยาลัยสันตพล

The research found that: (1) the opinion level of that affect to behaviors toward pre-retirement preparation of employees in municipalities in Udonthani province in 3 overall factors: physical preparation, mental preparation, financial preparation were at high level. (2) Comparing between personal factor, sex, age, status, education, average income, children responsible with all factor were difference significantly at .05 level.

Keywords: behaviors, retirement

1. บทนำ

คำว่า “เกษียณ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีความหมายว่า “สิ้นไป” ซึ่งใช้เกี่ยวกับการกำหนดอายุ เช่น เกษียณอายุราชการ ก็จะหมายถึงการสิ้นกำหนดเวลารับราชการหรือการทำงาน โดยส่วนใหญ่แล้วประเทศต่างๆ ในแถบเอเชีย รวมถึงประเทศไทย มักถือกำหนดให้บุคคลที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ ต้องเกษียณอายุพ้นจากสภาพการทำงาน เพื่อให้ร่างกายได้พักผ่อนจากการตรากตรำ ทำมาหาเลี้ยงชีพตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554)

เมื่อต้องก้าวสู่วัยแห่งการเกษียณแน่นอนว่าความคิด ความรู้สึก และความหมายของการเกษียณสำหรับแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับทัศนคติ และความพร้อมของแต่ละบุคคล ถ้าเป็นผู้ที่มีการเตรียมตัวและวางแผนล่วงหน้าไว้เป็นอย่างดี ก็จะไม่กังวลกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในชีวิต และอาจมีความสุขเสียด้วยซ้ำที่จะได้พ้นจากภาระหน้าที่การงานเสียที แต่สำหรับผู้ที่ไม่ได้เตรียมความพร้อมการเกษียณอาจส่งผลในทางลบมากกว่า ทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ตลอดจนวิถีชีวิตที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย สาเหตุต่างๆ อาทิ การหมดอำนาจและบทบาทในทางสังคม การสูญเสียรายได้ อันเป็นเหตุให้เกิดความไม่มั่นคงทางการเงิน เป็นต้น (มธุริน วรศักดิ์, 2550: 3)

สิ่งสำคัญที่จะต้องทำเสียแต่วันนี้ก็คือ การเตรียมตัวเองให้มีความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้แน่ใจว่า ในอีกหลาย ๆ ปีข้างหน้า หลังจากเกษียณไปแล้วจะยังคงสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข จวบจนวาระสุดท้ายของชีวิต เพราะสมัยนี้ด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ และแนวโน้มการให้ความสำคัญ

กับการดูแลสุขภาพ ทำให้อายุขัยเฉลี่ยของมนุษย์ มีระยะเวลายาวนานขึ้น และทำให้ “การเกษียณ” เป็นเรื่องของการกำหนดเวลาเพื่อพ้นจากการทำงานเท่านั้น ไม่ใช่ว่าคนอายุ 60 ปี จะต้องเปลี่ยนสถานภาพไปเป็น “ผู้สูงอายุ” เสมอไป อย่างเช่น ในอดีต ดังนั้นเพื่อให้การดำรงชีวิตภายหลังเกษียณเป็นไปอย่างราบรื่นและมีความสุข จึงควรใส่ใจกับประเด็นต่างๆ ดังนี้

สมฤดี อัมภิตติคุณ (2550: 3) ได้กล่าวไว้ว่าช่วงระยะเวลาหลังการเกษียณอายุการทำงานถือเป็นช่วงเวลาที่มีความสำคัญสำหรับบุคคลทั่วไป เพราะช่วงระยะเวลาดังกล่าวถือว่าเป็นช่วงเวลา ช่วงสุดท้ายของชีวิตเป็นช่วงเวลาที่ต้องหยุดพักจากการทำงานและเกษียณตัวเอง ออกจากการทำงาน ทำให้บุคคลเหล่านี้ประสบปัญหาต่างๆ หลายด้าน ทั้งปัญหาสุขภาพ เศรษฐกิจ การขาดเพื่อน ที่อยู่อาศัย และปัญหาการปรับตัว โดยปัญหาที่เกิดขึ้น มีทั้งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในลักษณะของการเสื่อมถอยลงไปตามธรรมชาติ ทำให้สุขภาพและบทบาทที่มีเปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการมีรายได้ลดลงและยังมีรายจ่ายที่ต้องใช้ในชีวิตรประจำวันและในการดูแลสุขภาพ จึงต้องเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจ การออกจากรานทำให้มีเวลาว่างมากขึ้น เกิดปัญหาการปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตใหม่ๆ กล่าวคือผู้เกษียณจะรู้สึกตัวเองด้อยคุณค่า ไม่มี ความสำคัญ ไม่มีประโยชน์ด้านจิตใจทำให้เกิดความรู้สึกเหงา ว้าเหว่และซึมเศร้า เพราะขาดเพื่อน ขาดการทำงาน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ทางด้านสังคมก็จะถูกเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ซึ่งบางคนเคยมีสถานภาพสูง ก็จะกลายเป็นบุคคลธรรมดาไม่มีอำนาจใดๆ และที่สำคัญทางด้านเศรษฐกิจ รายได้ที่เคยได้รับจะลดลงอย่างมาก ซึ่งช่วงเวลาหลังการเกษียณอายุ การทำงานนั้นอาจใช้เวลา

20–25 ปี ซึ่งต้องใช้การเตรียมพร้อมในด้านต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านทรัพย์สินเงินทอง เพื่อที่จะสามารถทำให้ช่วงชีวิตที่เหลืออยู่เป็นช่วงชีวิตที่ปลายนี่มีคุณภาพและมีการใช้ชีวิต ที่ดีและมีคุณภาพที่สุด ดังนั้นกลุ่มผู้ที่จะเกษียณอายุการทำงานเป็นกลุ่มบุคคล ที่สังคมต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่มากกว่าเดิม

ดังนั้นสิ่งที่ถือเป็นเรื่องที่สำคัญและควรให้ความสนใจเพิ่มขึ้นในการเตรียมพร้อมในการรับสภาพต่อการเกษียณอายุการทำงานนั้นก็คือการที่บุคคลในสังคมมีหรือไม่ได้มีการเตรียมตัววางแผนการเกษียณอายุการทำงานตามที่ธาดา วิมลวัตรเวที (2542: 47) กล่าวว่าเมื่อก้าวสู่วัยเกษียณอายุการทำงาน บุคคลจะต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคมที่เกิดขึ้นอย่างไม่ได้ตั้งตัวมาก่อน การเตรียมความพร้อมให้กับชีวิตหลังเกษียณอายุนั้น มีความสำคัญและจำเป็นกับบุคคล ที่กำลังจะก้าวเข้าสู่ช่วงเวลาของชีวิตที่เรียกว่าวัยเกษียณอายุ ผู้ที่ไม่มีการเตรียมก่อนการเกษียณทำงานมักจะกลายเป็นผู้ที่ต้องใช้ชีวิตในวัยหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างไม่มีความสุข ซึ่งการที่บุคคลที่กำลังจะก้าวสู่วัยเกษียณอายุนั้น ถ้าเกิดความรู้สึกไม่พร้อมในการเตรียมตัวจนทำให้เกิดความ คับข้องใจ ความไม่รู้ถึงเป้าหมายชีวิต จิตใจ หงุดหงิดผู้ที่เกษียณอายุการทำงานจะไม่สามารถรับสภาพกับสภาวะวิกฤตดังกล่าวได้

การเกษียณอายุการทำงานนั้นเป็นระยะวิกฤติในชีวิตของบุคคลที่ต้องเกษียณอายุการทำงานแต่ระยะวิกฤตินี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อแรงถ้าบุคคล ผู้นั้นมีการเตรียมตัวที่ดีมาในระยะก่อนการเกษียณอายุการทำงานซึ่งสอดคล้องตามที่สมฤดี ธัมภิตติคุณ (2550: 3) ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า ช่วงเวลาเกษียณอายุนั้นเป็นช่วงที่เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมายในชีวิต เพราะช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญที่สุดช่วงวัยหนึ่ง ที่เราจะต้องอยู่ในวัยนี้นาน 10–20 ปี หรือมากกว่า หากผู้ที่จะเกษียณปรารถนาที่จะอยู่อย่างมีความสุข ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข มั่นใจในความปลอดภัย ไม่ต้องหวาดหวั่นต่อสิ่งที่จะต้องเผชิญในอนาคต

ในปัจจุบันมีคนจำนวนไม่น้อยที่เพเลิดเพลินอยู่กับการทำงานจนลืมนึกไปว่าวันข้างหน้าหลังจากที่เกษียณอายุการทำงานตนเองจะทำอย่างไร หรือบางคนก็คิดถึงอยู่บ้าง แต่ก็ลืมนึกวางแผนไว้ว่าหลังเกษียณจะทำอย่างไรต่อไป และเมื่อเริ่มต้นจะคิดถึงเรื่องการเตรียมตัวเกษียณอายุการทำงาน เวลาของการเกษียณอายุก็มาถึงแล้ว จึงทำให้บางคนไม่สามารถปรับตัวได้ทัน ซึ่งเป็นผลกระทบต่อจิตใจของตนเอง และอาจส่งผลกระทบต่อไปถึงครอบครัวและบุคคลที่ใกล้ชิดเป็นปัญหาบานปลายและยากต่อการแก้ไขปัญหาได้ มจริน วรศักดิ์ (2550:2) ดังนั้นเพื่อการดำเนินชีวิตที่มีประสิทธิภาพและมีความสุขได้แนะนำถึงการเตรียมสำหรับการใช้ชีวิตภายหลังเกษียณอายุให้มีความสุขและมีคุณค่าเอาไว้ว่าการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานนั้น บุคคลควรจะมีการเตรียมตัวตั้งแต่เริ่มเข้าทำงานหรือถ้าเป็นไปได้ในสมัยปัจจุบัน ควรต้องมีการเตรียมตัวตั้งแต่อายุน้อยเพราะถ้าชีวิตของคนเรานั้นมีการได้เตรียมตัวล่วงหน้าได้เป็นช่วงระยะเวลาที่นานพอ เมื่อเกษียณอายุไปแล้วปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้น จะมีลดน้อยลง การเริ่มต้นวางแผนการเกษียณอายุการทำงานไว้ตั้งแต่อายุ 30 ปี เพื่อให้บุคคลนั้นได้มีการเตรียมตัวและเตรียมใจใช้ชีวิตภายหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างมีความสุขเนื่องจากเตรียมเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงานเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้เกษียณอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีในช่วงสุดท้ายของชีวิตประกอบกับการให้ความสำคัญกับชีวิตหลังเกษียณในยุคศตวรรษที่ 21 นี้ ที่หันมาให้ความสนใจในเรื่องของคุณภาพชีวิตในวัยเกษียณมากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ผู้ที่อยู่ในวัยนี้มีการปรับตัว และการวางแผนหลังเกษียณมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี

3. สมมติฐาน

ปัจจัยลักษณะข้อมูลทั่วไปต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

4. วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษา พฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี โดยมีวิธีการศึกษาในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ในการศึกษาวิจัย กลุ่มประชากร คือ พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี มีจำนวนทั้งสิ้น 5,277 คน (บรรยายสรุปปี 2559 กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ศาลากลางจังหวัดอุดรธานี, 2559) สามารถคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (เอกชัย อภิศักดิ์กุล, 2551: 56) ได้จำนวน 372 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และจำนวนบุตรที่ต้องรับผิดชอบของผู้ตอบแบบสอบถามของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี

- ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านทรัพย์สินเงิน

- ส่วนที่ 3 คำถามปลายเปิดข้อเสนอแนะพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ โดยวิธีทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน ส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตาราง

3.2 วิเคราะห์พฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอในรูปแบบตาราง

3.3 เปรียบเทียบพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential) ได้แก่ (t-test) และ (F-test) ทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD

5. ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี สรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 372 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.20 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.20 สถานภาพสมรสเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 61.60 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 66.67 รายได้ต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.20 และส่วนใหญ่ มีบุตรที่ต้องรับผิดชอบ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 48.12

2. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี พบว่า พฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี ลำดับแรก คือ ด้านทรัพย์สินเงินทอง ($\bar{X}=4.07$) จัดอยู่ในเกณฑ์มาก รองลงมา คือ ด้านจิตใจ ($\bar{X}=3.95$) จัดอยู่ในเกณฑ์มาก และพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานีลำดับสุดท้าย คือ ด้านร่างกาย ($\bar{X}=3.51$) จัดอยู่ในเกณฑ์มาก ตามลำดับ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน การทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยลักษณะข้อมูลทั่วไปของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานีแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานที่แตกต่างกัน จากการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยลักษณะข้อมูลทั่วไป ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านสถานภาพสมรส ด้านระดับการศึกษา ด้านรายได้ต่อเดือน และจำนวนบุตรที่ต้องรับผิดชอบแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งหมายความว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และ จำนวนบุตรที่ต้องรับผิดชอบต่างกันจะมีผลต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. อภิปรายผล

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีผลต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานีในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านทรัพย์สินเงินทอง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานีในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านทรัพย์สินเงินทองเป็นลำดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ ด้านจิตใจ และด้านร่างกาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารีรัตน์ เอ่นนุ (2552) ที่พบว่า สภาพการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการ ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นกระแส ชนะวงค์ และคณะ (2559) ยังระบุว่าคุณสมบัติภาวะผู้นำของผู้สูงอายุที่พึงตระหนักได้แก่ เพิ่มค่าและความหมายของผู้อื่นเพิ่มค่าและความหมายของงานที่ทำ เพิ่มค่าและความหมายให้ตนเอง อันประกอบด้วย ใส่ใจให้ความรัก เปิดใจมองการณ์ไกล ยิ้มแย้มแจ่มใส รักหมั่นคณะประทับใจในมิตรภาพ

การเปรียบเทียบปัจจัยลักษณะข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานแตกต่างกัน พบว่า มีปัจจัยลักษณะข้อมูลทั่วไปในทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งหมายความว่า พนักงานของเทศบาลในจังหวัดอุดรธานีมี

ปัจจัยส่วนบุคคล ที่แตกต่าง อาจเนื่องมาจากการใช้ชีวิต และการมีครอบครัวเป็นตัวแปรสำคัญที่จะต้องมีการดูแลบุตรหลาน ในการส่งเสียเล่าเรียน การใช้ชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนไป สุขภาพร่างกายที่เมื่อมีอายุมากขึ้นทำให้ต้องดูแลสุขภาพของตนเองมากขึ้น ที่ทำให้พนักงานของเทศบาลมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยจำแนกข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านร่างกาย ควรให้พนักงานมีการเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย เช่น มีการตรวจสุขภาพประจำ หรือส่งเสริมให้พนักงานเห็นความสำคัญของสุขภาพในวัยใกล้เกษียณเพื่อเตรียมพร้อมทางด้านร่างกาย มีการจัดกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เพื่อเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการทางสังคม เพื่อยังประโยชน์ในการช่วยเหลือสังคมต่อไปได้

2. ด้านจิตใจ ควรจัดและสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนามากขึ้น เพื่อให้พนักงานได้ฝึกปฏิบัติทางจิตใจยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นหลังการเกษียณอายุ เพื่อเป็นการลดความแปรปรวนทางอารมณ์ และผ่อนคลายความเครียด และเพื่อเตรียมตัวลดบทบาททางหน้าที่การงานบางอย่างลงในวัยใกล้เกษียณอายุการทำงาน

3. ด้านทรัพย์สินเงินทอง ควรมีการจัดกิจกรรมและส่งเสริมให้พนักงานใกล้เกษียณได้รู้จักการวางแผนทางการเงิน การจัดการภาระหนี้สิน และการจัดสรรเงินไว้ใช้หลังเกษียณ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและการสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้พนักงานสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขหลังเกษียณอายุการทำงาน

8. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของหน่วยงานอื่น และในระดับจังหวัดอื่นเพื่อนำผลการ

ศึกษาวิจัยมาเป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานต่อไป

2. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน ซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับพนักงานและยังผลถึงสำเร็จขององค์กรต่อไป

6. เอกชัย อภิศักดิ์กุล. (2551) การวิจัยการตลาด. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แมค กรอ-ฮิล.

9. เอกสารอ้างอิง

1. กระแส ชนะวงศ์ และคณะ. (2559). **การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความยั่งยืนและต่อเนื่องของชมรมสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.** วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 หน้าที่ 137-142.
2. ธาดา วิมลวัตรเวที. (2542) **สุขภาพผู้สูงอายุ.** กรุงเทพฯ : คณะพลศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
3. มธุริน วรศักดิ์. (2550) **ปัจจัยทางชีวสังคมทัศนคติต่อการเกษียณอายุและบุคลิกภาพกับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุทำงาน:ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานสายปฏิบัติการธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่.** สารนิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
4. สมฤดี ธีรมิตติคุณ. (2550) **การเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานของบุคลากรฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์.** สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยา พัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
5. อารีรัตน์ เอ่นนุ. (2552) **สภาพการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุราชการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.